

Rutte maakt haast met steunpunt in Marokko

Het aantal Nederlandse hogeronderwijssteunpunten in het buitenland wordt snel uitgebreid met een vestiging in Marokko. Het kantoor “draait in 2006”, zegt staatssecretaris Mark Rutte verderop in deze *Transfer*. Het moet, net als de al bestaande Netherlands Education Support Offices (NESO's) in China, Taiwan en Indonesië, informatie gaan verstrekken over het Nederlandse hoger onderwijs en studenten gaan werven om in ons land te komen studeren. In welke stad het “NESO-achtige

kantoor” wordt gevestigd, is nog niet duidelijk.

Rutte wil op de iets langere termijn eenzelfde onderwijssteunpunt openen in Turkije. De twee kantoren moeten deel gaan uitmaken van een hele keten van Nederlandse onderwijssteunpunten in het gebied rond de Middellandse Zee. Deze kantoren moeten bijdragen aan “begripsvorming” tussen de westerse en de moslimwereld. Ook hoopt Rutte, door studenten uit landen als Turkije en Marokko naar Nederland te halen, meer

Nederlandse allochtonen te stimuleren om óók naar het hoger onderwijs door te gaan.

De nieuwe serie onderwijssteunpunten staat los van het besluit, door Rutte vorig jaar aangekondigd in zijn Internationaliseringsbrief, om het aantal ‘echte’ NESO-kantoren uit te breiden tot tien. Van de beoogde zeven nieuwe kantoren wordt het eerste - in Vietnam - volgende maand geopend. (MP)

Een keten van Nederlandse hogeronderwijssteunpunten in de (moslim)landen rond de Middellandse Zee. Dat is een van de plannen van staatssecretaris Mark Rutte om de internationalisering van het hoger onderwijs te bevorderen. 'Laten we een beetje experimenteren en dan kijken hoe het uitpakt.'

In de wereld van Mark Rutte is het altijd mooi weer, ook als het regent. Problemen? Niet voor deze VVD-staatssecretaris, die zich nu ruim een jaar met het hoger onderwijs bezighoudt. Ruttes boodschap voor de buitenwereld is even opgewekt als eenvoudig: op zijn departement wordt dag in dag uit keihard gewerkt, er wordt fantastisch beleid gemaakt en ja, soms duurt het even voordat de resultaten daarvan zichtbaar worden. Want het kost nu eenmaal tijd om beleidsveranderingen goed te implementeren. Wie klaagt dat het ministerie van OCW na de Internationaliseringsbrief van vorig jaar november te lang heeft gezweven over zaken als het kennisbeurzenplan en het Huygens Scholarship Programme (HSP), heeft er dan ook niet zo veel van begrepen. Alleen al de suggestie – afgelopen zomer door *Transfer* gedaan – dat internationalisering voor OCW niet zo'n hoge prioriteit zou hebben, is "klinkklare nonsens", verzekert de staatssecretaris half juli monter op zijn Haagse werkkamer. Het onderwerp is juist een "waaninnig belangrijke pilaar" onder de agenda om de *Begeistering* in het hoger onderwijs terug te brengen. "Ik zou wel gek zijn als ik daar niet heel hoog op inzette."

Doodzonde

Waar die hoge inzet het afgelopen jaar dan uit is gebleken? Wel, allereerst natuurlijk uit de Internationaliseringsbrief zelf, een "zeer goede beleidsnotitie" immers, die eindelijk korte metten maakte met de "grote nonsens om het aantal buitenlandse studenten te maximaliseren, zonder te kijken naar de

kwaliteit". En dan was er, kort voor het zomerreces, het besluit van Rutte om het Nederlands Instituut voor Academische Studies in Damascus, het NIASD, te redden. Dit instituut, dat voor nog geen 70.000 euro per jaar de wetenschappelijke relaties tussen Nederland en Syrië bevordert, stuurde in het voorjaar een brandbrief naar haar contacten, waarin stond dat het NIASD, na het afhaken van hoofdsponsor Shell, haar deuren zou moeten sluiten als er zich geen nieuwe sponsors meldden.

Toenemende spanning

Het was een kolfje naar Ruttés hand; toen de brief verscheen, had de staatssecretaris naar eigen zeggen intern net "een hele discussie" achter de rug over de vraag hoe de internationalisering van het hoger onderwijs kan bijdragen aan "begripsvorming" tussen Nederland en het Middellandse-Zeegebied. "Het zou natuurlijk doodzonde zijn om zo'n instituut te laten omvallen, nét wanneer we hebben besloten dat het Middellandse-Zeegebied belangrijk voor ons is." Hoewel het NIASD in haar bedelbrief haar belang als Midden-Oostenkenner expliciet onderstreepte door te wijzen op "actuele gebeurtenissen en ontwikkelingen in Nederland, Europa en de wereld", wil Rutte er, kort na de bomaanslagen in de Londense metro, niets van horen dat de toenemende spanning tussen moslims en niet-moslims in de wereld een reden zou zijn om juist nu voet aan de grond te willen houden in Damascus. "Ja, wij willen contact onderhouden met de moslimwereld", benadrukt de staatssecretaris. "Maar niet omdat er nu extra spanningen zijn. Echt

niet. Het NIASD wordt geen vooruitgeschoven post van de AIVD."

Wat Rutte voor ogen heeft, is een hele keten van Nederlandse onderwijssteunpunten in het gebied rond de Middellandse Zee. Hij somt op: "We zitten al in Caïro, we zitten in Damascus, en de ambitie is om ook in Turkije en Marokko iets te gaan opzetten."

Inspirerende werking

Dat 'iets' in Turkije en Marokko moet "NESO-achtige elementen" krijgen – dat wil zeggen: de nog op te zetten kantoren moeten, net als de al bestaande *Netherlands Education Support Offices* (NESO's) in China, Taiwan en Indonesië, informatie gaan verstrekken over het Nederlandse hoger onderwijs en studenten gaan werven om in ons land te komen studeren. De Turken en Marokkanen die op die manier naar Nederland komen, moeten volgens Rutte onder meer "een inspirerende werking hebben op Turken en Marokkanen in Nederland; ze moeten hen stimuleren om óók door te gaan naar het hoger onderwijs". Want dat is Ruttes ideaal: meer allochtonen die met succes het Nederlandse hoger onderwijs doorlopen.

Daarnaast moeten de kantoren – dus toch – een rol gaan spelen in "de dialoog islam-christendom". Want hoewel de staatssecretaris zoals gezegd angstvallig uit de buurt blijft bij alles wat maar zou kunnen leiden tot een stigmatiserende verwijzing naar moslimterrorisme, hij wil wel toegeven dat de verhoudingen – ook die in Nederland – gebaat zijn bij meer begrip tussen de westerse en de moslimwereld. "Wij hebben met de multi-culturele samenleving in Nederland goud in handen. Want een mix van culturen leidt uiteindelijk tot betere beslissingen en tot meer creativiteit; daar ben ik van overtuigd. Maar dan is het wel handig als we iets beter van elkaar begrijpen hoe we er allemaal in zitten."

Veilig autootje

Als alles volgens plan gaat, zal vooral het begrip van en voor het Marokkaanse deel van de moslimgemeenschap snel toenemen, want het NESO-achtige kantoor in Marokko moet al over een paar maanden open gaan. Zoals Rutte optimistisch aankondigt: "In 2006 draait het." In welke stad het kantoor wordt gevestigd, is evenwel nog niet duidelijk. "Er zijn contacten met de universiteit in Casablanca, maar het kan ook dat we in de hoofdstad Rabat gaan zitten, of in die andere stad, hoe heet die ook alweer, Tanger."

Rutte zegt de precieze taken van de nieuw op te zetten onderwijssteunpunten vooraf niet al te veel te willen vastleggen. "Laten we eerst maar een beetje experimenteren en dan kijken hoe het uitpakt." Toch wil hij de zaken ook weer niet ál te experimenteel aanpakken. De suggestie van *Transfer* om de nieuwe kantoren bijvoorbeeld uit te rusten met een bibliotheek of een concertzaal, net zoals het Goethe-Instituut en Maison Descartes, die respectievelijk de Duitse en Franse cultuur in het buitenland bevorderen, gaat hem te ver. "Voor je het weet wordt het weer een Rolls Royce waarvan we de benzine niet kunnen betalen. Voorlopig ben ik tevreden met gewoon een goed, veilig autootje."

De staatssecretaris kijkt op zijn horloge. Hij heeft haast; op de laatste werkdag voor zijn vakantie staan nog meer mensen in de rij om hem te spreken. Op de

valreep reageert Rutte op een uitspraak van Nuffic-voorzitter Sander van den Eijnden. Die zei in juni jongstleden in *NRC Handelsblad* dat de overheid een veel grotere hand zou moeten nemen in het naar het buitenland sturen van studenten. Ze zou het er nu bij laten zitten, omdat ze "bang is om te sturen, bang dat er gedonder van komt". "Erg grappig", vindt Rutte die uitspraak.

"Iedereen zegt: het onderwijs is totaal vastgelopen omdat de overheid alles heeft kapotgebureaucratiseerd met regels. Nu zijn we bezig om die regels weg te halen, en vervolgens lees je niets anders dan geklaag dat wij moeten sturen en ingrijpen in het onderwijs! Ik begrijp dat werkelijk niet."

Veel leuker

Het zou volgens Rutte tot een "enorme puinhoop" leiden als hij vanuit zijn ministerie zou voorschrijven hoeveel studenten elke instelling naar het buitenland moet sturen. "Ik moet er niet aan denken. Dat is absoluut niet de manier om internationalisering te bevorderen." Wat de manier dan wel is? "Precies wat wij nu aan het doen zijn. Wij zeggen tegen de instellingen: je krijgt geen geld meer als je geen studenten aantrekt, we gaan je *ranken* zodat duidelijk wordt of je het goed of slecht doet en een instelling die slecht scoort op internationaliseringsaspecten, die zal gewoon minder studenten aantrekken. Die instelling merkt dat morgen. Zo gaan we het doen. En dat is veel leuker dan te zeggen: gij zult van iedere tien studenten er één naar het buitenland sturen."

MARTINE POSTMA

"Ik ga instellingen

niet verplichten om

studenten naar het

buitenland te sturen"